

ШЕДЕВРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Олекса Стороженко

ЗАКОХАННИЙ ЧОРТ

ШЕДЕВРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Олекса Стороженко

Закоханий чорт

«Мультимедийное издательство Стрельбицкого»

Стороженко О.

Закоханий чорт / О. Стороженко — «Мультимедийное издательство Стрельбицкого», — (ШЕДЕВРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ)

«Закоханий чорт» Олекси Стороженка – фантастичне пригодницьке оповідання***. Молодий чорт Трутик закохався у юну відьму, яка у минулому була звичайною дівчиною і тепер прагне врятувати свою душу. Для твору характерна жива народна мова і сюжетний динамізм, перу автора належать й інші оповідання, зокрема, «Се така баба..», «Вчи лінивого не молотом, а голодом» тощо.

© Стороженко О.
© Мультимедийное издательство
Стрельбицкого

Содержание

I	5
II	7
Конец ознакомительного фрагмента.	8

Олекса Стороженко

ЗАКОХАНИЙ ЧОРТ

I

Тільки й бачив я рідний край, поки ріс, а там, як оддали у службу, так і пішов, не по своїй волі, блукати по світу, як те перекотиполе, що вітер носить по степах: котишся, котишся, поки не зупинить тебе доля або не притопче лихо.

Хоч і лучалось мені деколи навідуватися у рідну Україну, так чи довго ж то спочинеш під теплим її крилом?.. І знов на край світа мандруєш до чорта з рогами! Зате ж літ у шість, а може, й більше, як із Курської губернії уїдеш у Харківську, то так тобі стане легенько, мов на крилах тебе підняло!.. Та з цього боку Харкова ще не так: з Липець наша Україна теперечки якось Московщиною дивиться – замість шинків проклята кабащина, постоялі двори на московський звичай; скрізь по дорозі тягнуться московські однокінні телеги, одна до другої попричеплювані як фіги на личку; куди не глянь – усе пилипони¹ з рудими бородами, у лаптях, аж занудить, на них дивлячись. Так, бачите, з цього боку, кажу, ще не так, а от як перехопишся через річку Харків, то хто б не сказав, що се божа сторона!..

Тут зараз починається отой великий бір, що високі сосни аж хмару підпирають. Оце ж вам і Основа, де батько наш Квітка збив собі з своїх повістей такий мідний човен, що до віку вічного буде плавать по плюгавій річці Леті. Отут же і вольна; сюди ж то харківські міщани і народ, ударивши лихом об землю, сходяться одвести душу і задавить горе свого бездолля. Отут побачили б ви у неділю і по празниках, скільки збирається народу! Верстов на п'ять, а може, і більш, уподовж дороги гуля міщанство: дівчата у стрічках, у стьожках, молодиці у парчевих очіпках, у кармазинах, у глазеті; а козацтво у брилях, у чуйках фабричного сукна, шовковими поясами підперізувані; а скільки ще того лакейства у фраках та у сюртуках – мов та німота! Інші збилися біля музики, садять гопака, вибивають тропака, аж лихо сміється; другі посідали купками, снідають, кружляють горілку, теревені гнуть, співають, регочуться, аж луна округи йде. їдеш було, дивишся-дивишся та й не втерпиш: вилізеш з тарантаса і підійдеш до якого-небудь товариства. «Хліб та сіль, люди добрі!» скажеш. «Спасибі, – одкажуть і просять: – Сідайте, не погребуйте хлібом божим!» Сядеш було до гурту, вип'єш корячок горілки, з'їси шматок сала, побалакаєш і свого додаси веселого слова. Боже милий, як же то вони дякують!.. Станеш прощатися, то так і загомонять: «Пошли вам, господи, усякого щастя, за те, що простих людей не цураєтесь!» Буває й таке, що яка-небудь молодиця, червона як маківка, схопиться, обійме та й поцілує на прощання. «Се, – каже, – щоб не скоро забули нашу хліб-сіль!» Сміху такого наробить вража молодиця – так усі і покотяться, ухопившись за животи. Що-то за втішні та швидкі тії харківські молодиці – нехай їм легенько ікнеться!

Проїхавши кілька верстов бором, станеш підніматися на гору. Тут вже темна соснина почина мішатися з дубом, липою, клениною, усе стає густіше, густіше; дерево переплелось вітами – як те волосся; орішник, глід, шипшина позростались, стоять, як добра огорожа. Чим далше їдеш, тим краща врода: пішли і долинки з прогалинами, як рута, зеленими, і яри з проваллям, що як глянеш, то у голові закрутиться. Мій боже милий! що за ліс! Якого нема тут дерева! І високих, величезних, і старих, скорчених, похнюпих, що вже віку свого доживають. Інше, зламане хуртиною і опалене блискавкою, стоїть собі край дороги, як чернець; там трухлявий пень схилився, як той старець з торбою. Куди не глянь – все тебе чарує, привітає, усе тобі всміхається. Здається, сама рідна наша Україна вийшла тобі назустріч: то спогляне на

¹ Пилипони – так називали в народі росіян-сектантів.

тебе гарячим сонцем, то притулиться пахучим холодком із темного лісу, то промовить піснею, то озветься соловейком, жайворонком, то неначе грається з тобою: затурчить у вухо горлицею, залоскоче тихесенько вітерцем. Так тобі весело, так легенько, мов у раю!.. Душа мліє, серце труситься, токотить, буцім що до тебе промовляє; не розбереш, що воно розкажує, а слухаєш – не наслухаєшся, як не наслухається мати своєї дитини, бо та мова солодша для неї од медової речі найрозумнішої людини.

II

Одїхавши од Харкова верстов двадцять, ліс почина рідіти. З високої гори вже видко село Мерехву, з церквами, дзвіницями, садками і левадами – геть-геть розкинулось по долині. За селом блищать течії, затоки й озера Мжі. Потекла вона уліво проміж кущів верболозу і вільхи, а напроти гладко стелиться з могилами широкий степ.

Сивіє старенький, як море, мріє-мріє, поки не зійдеться з небом, а небо з землею. Гуляйте очі, гуляйте думи, як колись гуляло по сьому степу вольне козацтво.

Проїхавши Мерехву і перебравшись через плеса Мжі, виїдеш на торговий шлях, що йде у Крим. Протоптала сей шлях ще татарва, як колись ходила на наше безголов'я під Москву, палити городи і забирати у неволю хрещений люд. Скільки оком кинеш – скрізь по дорозі, як гадюка, сунуться хури: назустріч везуть шльонку, шкі, сіль, рибу; скриплять татарські гарби, запряжені буйволами і верблюдами. Із Харкова везуть усякий крам, машини, паровики, їдуть купці у Крим, у Бердянське, їдуть пани і туди, і відтіль, женуть табуни, гурти, отари, іде народ на заробітки у степи ік морю. Літом весело й глянуть на сей шлях, а побачили б ви весною або увосени, що тут діється... крий боже, яке лихо! Замордована скотина по саме черево грузне у багні; народ бичується, топиться по балках, по перетічках. Бодай і не згадувать!.. Отут би простягти залізну колію! Потекла б по ній золота річка живущої і зцілющої води.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.